

62016CJ0154

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2017. gada 18. maijā (*1)

“Līgums sniegt prejudiciālu nolikumu — Kopienas Muitas kodekss — Regula (EEK) Nr. 2913/92 — 94. panta 1. punkts un 96. pants — Kopienas tirdzniecības tranzīta procedūra — Principā atbildība — 203. un 204. pants un 206. panta 1. punkts — Muitas parāda rašanās — Izemšana no muitas uzraudzības — Viena no pienākumiem, kas izriet no muitas procedūras izmantošanas, neizpilde — Preču pilnīga bojāeja vai neglābjams zudums preču faktiskā rakstura, neparedzamu apstākļu vai nepārvaramas varas dēļ — 213. pants — Muitas parāda solidāra samaksa — Direktīva 2006/112/EK — Pievienotās vērtības nodoklis (PVN) — 2. panta 1. punkts, kā arī 70. un 71. pants — Nodokļa iekasgājības gadījums un nodokļa iekasgājība — 201., 202. un 205. pants — Personas, kurām ir jāsamaksā nodoklis — Galamērķa muitas iestādes konstatēts kravas iztrūkums — Neatbilstoši nosūtīta vai bojāta vagona cisternas apakšējā noliešanas ierīce”

Lieta C-154/16

par līgumu sniegt prejudiciālu nolikumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (Latvija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 9. martā un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 15. martā, tiesvedībā

VAS “Latvijas dzelzcešs”

pret

Valsts ieņēmumu dienestu.

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Vilars [M. Vilaras], tiesneši M. Safjans [M. Safjan] (referenti) un D. Švābi [D. Šváby],

ģenerālvokāts M. Kampos Sančess-Bordona [M. Campos Sánchez-Bordona],

sekretārs A. Kalots Eskobars [A. Calot Escobar],

ģemot vērā rakstveida procesu,

ģemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

—

Latvijas valdības vārdā – G. Bambāne un D. Pelše, kā arī I. Kalniņš, pārstāvji,

—

Eiropas Komisijas vārdā – L. Grønfeldt, kā arī M. Wasmeier un A. Sauka, pārstāvji,

ģemot vērā pāc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1

Līgums sniegt prejudiciālu nolikumu ir par Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV 1992, L 302, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 13. aprīļa Regulu (EK) Nr. 648/2005 (OV 2005, L 117, 13. lpp.; turpmāk tekstā – “Muitas kodekss”), 94. panta 1. punkta, 96., 203. un 204. panta, 206. panta 1. punkta, kā arī 213. panta interpretāciju un par Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopīgo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 2006, L 347, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “PVN direktīva”) 2. panta 1. punkta d) apakšpunkta, kā arī 70., 71., 201., 202. un 205. panta interpretāciju.

2

Šis līgums ir iesniegts tiesvedībā starp VAS “Latvijas Dzelzcešs” (turpmāk tekstā – “LDz”) – valsts akciju sabiedrību, kas rīkojas kā principāls Muitas kodeksa izpratnē, un Valsts ieņēmumu dienestu (turpmāk tekstā – “VID”) par muitas parāda un pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk tekstā – “PVN”) par prešu ieviešanu samaksu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Muitas kodekss

3

Atbilstoši Muitas kodeksa 4. panta 9., 10., 12.–14., 19. un 21. punktam:

“Šajā Kodeksā terminiem ir šāda nozīme:

[..]

9.

“Muitas parāds” nozīmē personas pienākumu samaksāt ievad muitas nodokļu summu (ievad muitas parāds) [...], kas piemērojams atsevišķām precēm saskaņā ar spēkā esošajiem Kopienas noteikumiem.

10.

“Ievad muitas nodoklis” nozīmē:

—

muitas nodokļus un muitas nodokļiem līdzvērtīgus maksājumus, kas jāmaksā, preces ievadot,

[..]

[..]

12.

“Par?dnieks” noz?m? jebkuru personu, kam ir saist?ba samaks?t muitas par?du.

13.

“Muitas dienestu uzraudz?ba” noz?m? šo dienestu visp?r?jo darb?bu, lai nodrošin?tu, ka tiek iev?roti muitas noteikumi un – attiec?gos gad?jumos – citi noteikumi, kas piem?rojami prec?m muitas uzraudz?b?.

14.

“Muitas kontrole” ir ?pašas darb?bas, ko muitas dienesti veic, lai nodrošin?tu to, ka pareizi piem?ro muitas noteikumus un citus ties?bu aktus, kas attiecas uz t?du pre?u iev?šanu, izvešanu, tranz?tu, p?rvietošanu un galapat?ri?u, kuras p?rvietotas starp Kopienas muitas teritoriju un treš?m valst?m, un uz prec?m, kam nav Kopienas pre?u statusa; t?das darb?bas var ietvert pre?u p?rbaudi, deklar?cijas datu un elektronisku vai rakstisku dokumentu esam?bas un autentiskuma kontroli, uz??mumu gr?matved?bas un citu uzskaites datu p?rbaudi, transportl?dzek?u apskati, personu nestas vai vestas bag?žas un citu mantu p?rbaudi un administrat?vas izzi?as un l?dz?gu darb?bu veikšanu.

[..]

19.

“Pre?u uzr?d?šana muitai” noz?m? pazi?ošānu noteikt? k?rt?b? muitas dienestiem par pre?u nog?d?šanu muitas iest?d? vai cit? muitas dienestu paredz?t? vai akcept?t? viet?.

[..]

21.

“Proced?ras izmantot?js” noz?m? personu, kuras uzdevum? ir aizpild?ta muitas deklar?cija, vai personu, uz kuru ir p?rg?jušas iepriekš min?t?s personas ties?bas un pien?kumi attiec?b? uz muitas proced?ru.”

4

Š? kodeksa 37. pant? ir paredz?ts:

“1. Preces, kas ievestas Kopienas muitas teritorij?, no to ievēšanas br?ža atrodas muitas uzraudz?b?. T?s var pak?aut muitas dienestu kontrolei saska?? ar sp?k? esošajiem noteikumiem.

2. T?m ir j?paliek š?d? uzraudz?b? tik ilgi, cik vajadz?gs, lai noteiktu to statusu muit?, ja tas vajadz?gs, un, neskarot 82. panta 1. punktu, ?rpuskopienas pre?u gad?jum? – l?dz to muitas statuss tiek nomain?ts, t?s non?k br?vaj? zon? vai br?vaj? noliktav? vai t?s ir atkal izvestas vai izn?cin?tas saska?? ar 182. pantu.”

5

Š? kodeksa 38. panta 1. punkta a) apakšpunkt? ir noteikts:

“Kopienas muitas teritorijā ievestās preces pavada persona, kas tās nevilcinoties nogādā Kopienas muitas dienestu noteiktu maršrutu saskaņā ar šo dienestu norādījumiem, ja tādī ir doti:

a)

muitas iestāžu norādītā muitas iestādē vai jebkurā citā šo dienestu norādītā vai atļautā vietā.”

6

Šā paša kodeksa 40. pants ir formulēts šādi:

“Preces, kas nonāk Kopienas muitas teritorijā, muitai uzrāda persona, kas ieved preces šajā teritorijā, vai attiecīgi tā persona, kura uzņemas atbildību par preču pārvadāšanu pāc ieviešanas [..].”

7

Muitas kodeksa 59. panta 2. punkts ir noteikts:

“Kopienas preces, kuras ir deklarētas izvešanai, izvešanai pārstādei, tranzītam vai ieviešanai muitas noliktavā, ir pakārtas muitas uzraudzībai no muitas deklarācijas pieņemšanas brīža līdz brīdim, kad tās atstāj Kopienas muitas teritoriju vai tiek iznīcinātas vai kad muitas deklarācija tiek atzīta par nederīgu.”

8

Šā kodeksa 91. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir paredzēts:

“Tājā tranzīta procedūrā atļauj Kopienas muitas teritorijā pārvietot no viena punkta uz otru:

a)

rupuskopienas preces, neattiecinot uz tām ievadmuitas nodokļus un citus maksājumus vai tirdzniecības politikas pasākumus.”

9

Atbilstoši minētā kodeksa 92. pantam:

“1. Tājā tranzīta procedūrā beidzas un tranzīta dokumentu turētāja [procedūras izmantotāja] pienākumi ir izpildīti, kad preces, uz kurām procedūra attiecas, un vajadzīgie dokumenti ir uzrādīti galamērķa muitas iestādē saskaņā ar attiecīgās procedūras noteikumiem.

2. Muitas dienesti izbeidz procedūru, ja tās [tie], pamatojoties uz nosūtītāja muitas iestādē un galamērķa muitas iestādē pieejamo datu salīdzinājumu, var konstatēt, ka procedūra ir beigusies pareizi.”

10

Šā paša kodeksa 94. panta 1. punkts ir noteikts:

“Princīps sniedz galvojumu, lai nodrošinātu muitas parāda vai citu maksājumu samaksu, kuri var rasties sakarā ar precēm.”

11

Atbilstoši Muitas kodeksa 96. pantam:

“1. Kopienas tranzīta procedūras izmantotājs ir galvenais atbildīgais. Viš ir atbildīgs:

a)

par prešu neskartu nogādāšanu galamērķa muitas iestādē noliktajā termiņā, pienācīgi izpildot muitas dienestu noteiktos identifikācijas nodrošināšanas pasākumus;

b)

par Kopienas tranzīta procedūras noteikumu ieviešanu.

2. Neatkarīgi no 1. punktā minētajiem galvenā atbildīgā pienākumiem prešu pārvadātājam vai saņēmējam, kurš pieņem preces un zina, ka preces tiek pārvietotas Kopienas tranzītā, tātāt ir pienākums preces neskartas nogādāt saņēmēja muitas iestādē noliktajā termiņā, pienācīgi izpildot muitas dienestu noteiktos identifikācijas nodrošināšanas pasākumus.”

12

Minētā kodeksa 202. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:

“Ievedmuitas parāds rodas:

a)

pretlikumīgi Kopienas muitas teritorijā ievēdot ar ievēdmuitas nodokli apliekamās preces
[..].”

13

Šā paša kodeksa 203. pants ir paredzēts:

“1. Ievēdmuitas parāds rodas:

—

nelikumīgi izēmot no muitas uzraudzības ar ievēdmuitas nodokli apliekamās preces.

2. Muitas parāds rodas brīdī, kad preces tiek izēmtas no muitas uzraudzības.

3. Parādnieki ir:

—

persona, kas izēmusi preces no muitas uzraudzības,

—

jebkura persona, kas piedaljusies šādā izēmšanā vai apzinjusies, vai kurai būtu bijis jāapzinās, ka preces tikušas izēmtas no muitas uzraudzības,

—
jebkura persona, kas ieguvusi vai vald?jusi attiec?g?s preces un pre?u ieg?šanas vai sa?emšanas br?d? apzin?jusies, vai kurai b?tu bijis j?apzin?s, ka t?s iz?emtas no muitas uzraudz?bas,

un

—
attiec?g? gad?jum? – persona, kam j?izpilda pien?kumi, ko uzliek pre?u pagaidu glab?šana vai t?s muitas proced?ras piem?rošana, kur? preces nodotas.”

14

Atbilstoši Muitas kodeksa 204. pantam:

“1. Ievedmuitas par?ds rodas:

a)

neizpildot k?du no pien?kumiem, ko uzliek ievedmuitas nodoklim pak?aujamo pre?u pagaidu glab?šana vai t?s muitas proced?ras izmantošanu, kur? t?s nodotas

[..]

gad?jumos, kas nav min?ti 203. pant?, ja vien netiek konstat?ts, ka neizpild?šana nav b?tiski iespaidojusi attiec?g?s pagaidu glab?šanas vai muitas proced?ras pareizu norisi.

2. Muitas par?ds rodas vai nu br?d?, kad pien?kums, kura neizpild?šana rada muitas par?du, netiek vairs pild?ts, vai br?d?, kad preces tiek nodotas attiec?gaj? muitas proced?r?, ja p?c?k tiek konstat?ts, ka faktiski nav bijis izpild?ts k?ds nosac?jums, kas regul? pre?u nodošanu attiec?gaj? proced?r? ar pazemin?tas ievedmuitas nodok?a likmes vai nulles likmes piem?rošanu sakar? ar pre?u galapat?ri?u.

3. Par?dnieks ir persona, kam atkar?b? no apst?k?iem vai nu j?pilda pien?kumi, ko uzliek ievedmuitas nodoklim pak?aujamo pre?u pagaidu glab?šana vai t?s muitas proced?ras izmantošana, kur? t?s nodotas, vai ar? j?iev?ro nosac?jumi pre?u nodošanai šaj? proced?r?.”

15

Š? kodeksa 206. panta 1. punkt? ir noteikts:

“Ar iz??mumu no 202. panta un 204. panta 1. punkta a) apakšpunkta ievedmuitas par?ds attiec?b? uz konkr?t?m prec?m nerodas, ja attiec?g? persona pier?da, ka t?du pien?kumu, kurus uzliek:

—
38.–41. pant? un 177. panta otraj? ievilkum? noteikt? k?rt?ba vai

—
attiec?go pre?u atrašan?s pagaidu glab?šan?, vai

—
tās muitas procedūras piemērošana, kurā preces bijušas nodotas,

nepildīšana notikusi minēto preču bojāejas vai neglābjama zuduma rezultātā preču faktiskā rakstura, neparedzamu apstākļu vai nepārvaramas varas dēļ vai ka tā ir muitas dienestu izsniegtās atļaujas sekas.

Šajā punktā par neglābjami zudušām tiek uzskatītas preces, kuras kļuvušas nederīgas turpmākai izmantošanai.”

16

Atbilstoši minētā kodeksa 213. pantam:

“Ja par viena muitas parāda samaksu atbild vairākas personas, tās par šo parādu atbild solidāri un atsevišķi.”

Regula (EEK) Nr. 2454/93

17

Komisijas 1993. gada 2. jūlija Regulas (EEK) Nr. 2454/93, ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Regulai Nr. 2913/92 (OV 1993, L 253, 1. lpp.) un kas grozīta ar Komisijas 2009. gada 30. aprīļa Regulu (EK) Nr. 414/2009 (OV 2009, L 125, 6. lpp.), 360. panta 1. punkts noteikts:

“Pārvadātājam jāveic vajadzīgie ieraksti tranzīta pavadlēmuma – tranzīta/drošības pavadlēmuma – un tas kopā ar sūtījumu jāuzrāda tās dalībvalsts muitas dienestiem, kuras teritorijā atrodas transportlīdzeklis:

[..]

e)

ja noticis starpgadījums, neparedzēts gadījums vai nelaimes gadījums, kas var ietekmēt principā vai pārvadātāja spēju pildīt savas saistības.”

PVN direktīva

18

Atbilstoši PVN direktīvas 2. panta 1. punktam:

“PVN uzliek šādiem darījumiem:

[..]

d)

preču importam.”

19

Šīs direktīvas 60. pants ir noteikts:

“Pre?u importa vieta ir dal?bvalsts, kuras teritorij? preces atrodas, kad t?s tiek ievestas Kopien?.”

20

Min?t?s direkt?vas 61. panta pirmaj? da?? ir noteikts:

“Atk?pjoties no 60. panta, ja uz prec?m, kuras import? Kopien? un kuras nav br?v? apgroz?b?, attiecas k?ds no 156. pant? min?tajiem re??miem vai gad?jumiem, vai ar? pagaidu importa re??ms ar piln?gu atbr?vošanu no importa nodevas vai ?r?j? tranz?ta pas?kums, tad š?du pre?u importa vieta ir dal?bvalsts, kuras teritorij? uz t?m beidz atteikties šie re??mi vai gad?jumi.”

21

Saska?? ar š?s pašas direkt?vas 70. pantu:

“Nodok?a iekas?jam?bas gad?jums iest?jas un nodoklis k??st iekas?jams tad, kad preces faktiski tiek import?tas.”

22

PVN direkt?vas 71. pant? ir noteikts:

“1. Ja, ievēdot t?s Kopien?, prec?m piem?ro [...] pagaidu importa re??mu ar piln?gu atbr?vošanu no importa nodevas vai ?r?j? tranz?ta pas?kumu, tad nodok?a iekas?jam?bas gad?jums iest?jas un nodoklis k??st iekas?jams vien?gi tad, kad uz prec?m vairs neattiecas šie pas?kumi vai apst?k?i.

Tom?r, ja import?taj?m prec?m uzliek muitas nodevu, lauksaimniec?bas nodok?us vai l?dzv?rt?gas noz?mes maksas, kas paredz?tas kop?j? politik?, tad nodok?a iekas?jam?bas gad?jums iest?jas un nodoklis k??st iekas?jams tad, kad faktiski iest?jas šo nodevu iekas?jam?bas gad?jums un š?s nodevas k??st iekas?jamas.

2. Ja import?t?m prec?m neuzliek nevienu no 1. punkta otraj? da?? min?taj?m nodev?m, dal?bvalstis attiec?b? uz nodok?a iekas?jam?bas gad?jumu un nodok?a iekas?jam?bu piem?ro sp?k? esošos muitas nodevu noteikumus.”

23

Atbilstoši š?s direkt?vas 201. pantam:

“Import?jot preces, par PVN maks? persona vai personas, kuras importa dal?bvalsts nor?d?jusi vai atzinusi par atbild?g?m.”

24

Min?t?s direkt?vas 202. pant? ir paredz?ts:

“PVN maks? persona, kura izraisa t?dus apst?k?us, ka uz prec?m vairs neattiecas 156., 157., 158., 160. un 161. pant? nor?d?t? k?rt?ba vai gad?jumi.”

25

Š?s pašas direkt?vas 205. pants ir formul?ts š?di:

“Šīs direktīvas 193. līdz 200. pantam un 202., 203. un 204. pants minētajos gadījumos daļēji bvalstis var paredzēt, ka par PVN nomaksu ir solidāri atbildīga kāda cita persona, nevis par PVN nomaksu atbildīga persona.”

Latvijas tiesības

26

1995. gada 9. marta likuma “Par pievienotās vērtības nodokli” (Latvijas Vēstnesis, 1995, Nr. 49), kas bija spēkā līdz 2012. gada 31. decembrim, 2. panta 2.2 daļā bija noteikts:

“Ar nodokli apliek jebkuru prešu importu, ja šajā likumā nav noteikts citādi.”

27

Šajā likuma 12. panta 2. punktā bija noteikts:

“Ja preces tiek ievestas iekšzemes, nodokli maksā jebkura persona, izlaižot preces brīvam apgrozījumam. Nodoklis par prešu importu kāst iekasājams tajā brīdā, kad kāst iekasājams muitas nodoklis [...]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

28

No līguma sniegtā prejudiciālu nolikumu izriet, ka 2011. gada 25. februār LDz, rīkojoties kā principāls, uzsāka Kopienas 91. panta izpratnē vagonu–cisternu grupai, noformējot dzelzceļa pavadzīmi. Tranzīta krava, proti, šādā veidā tika pārvadājam – “Baltijas Tranzīta Serviss” – bija jānogādā galamērķa muitas iestādē, šajā gadījumā – Ventspils (Latvija) ostas muitas kontroles punktā.

29

Vienai no vagonu cisternām pārvadājuma laikā Latvijas teritorijā tika konstatēta sūce no apakšējās noliešanas ierīces. 2011. gada 28. februār un 1. martā tika sastādīti vispārīgie parauga akti, proti, kontrolpārbaudes akts un vagona tehniskā stāvokļa akts par attiecīgās cisternas defektiem un veiktajiem avārijas novēršanas pasākumiem. Ar 2011. gada 1. martā sastādītajā komercaktā norādīts, ka attiecīgajā vagona cisternā trūkst 2448 kilogramu (kg) kravas.

30

2011. gada 10. martā galamērķa muitas iestādē konstatēja 2448 kg kravas iztrūkumu sakarā ar to, ka vagona–cisternas apakšējā noliešanas ierīce nav bijusi atbilstoši noslogota vai ir bijusi bojāta. Tā kā galamērķa muitas iestādei netika iesniegts dokuments par iztrūkstošās kravas uzraudzību un Kopienas 91. panta izpratnē procedūras pabeigšanu bez neatbilstības, kā arī netika iesniegti pierādījumi, ka kravas iztrūkums būtu radies kravas nosūtītāja veikto darbību rezultātā, VID aprīcināja LDz muitas nodokļa parādu LVL 63,26 (aptuveni EUR 90,01) apmērā un PVN parādu LVL 228,02 (aptuveni EUR 324,44) apmērā. LDz šo nolikumu pārsūdzāja. VID ģenerāldirektors ar 2011. gada 16. septembra nolikumu to atstāja negrozītu.

31

LDz vērsās administratīvajā rajona tiesā (Latvija), lūdzot atcelt šo pārdējo nolikumu, norādot, ka šajā gadījumā par muitas parādu var būt solidāri atbildīgas vairākas personas, it īpaši

–personas, kas ir atbildīgas par pārvadājuma tehnisko izpildījumu un komercakta pareizu sastādīšanu. Turklāt LDz norādīja, ka VID nav šīs misvērī, ka preču izstrūkuma iemesls ir preču bojāeja vai neglābjams zudums preču faktiskā rakstura, neparedzamu apstākļu vai nepārvaramas varas dēļ.

32

Ar 2013. gada 6. augusta spriedumu šī tiesa noraidīja LDz pieteikumu.

33

Ar 2014. gada 8. decembra spriedumu Administratīvā apgabaltiesa (Latvija) noraidīja LDz apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu.

34

Izskatot LDz iesniegto kasācijas sūdzību, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (Latvija) visupirms pauž šaubas par to, vai VID un zemāko instanču tiesas šaj lietā ir pamatoti piemērojuši Muitas kodeksa 203. panta 1. punktu par preču nelikumīgu izņemšanu no muitas uzraudzības. Šajā ziņā šī tiesa norāda, no vienas puses, ka VID uzskata, ka Komisijas Nodokļu un muitas savienības ģenerāldirektāta 2009. gada 15. septembra "Tranzīta rokasgrāmatas" (Darba dokuments Taxud/2033/2088 – LV Rev.4) 2.2. punkts ir piemērojams visos gadījumos, kad galamērķa muitas iestādē tiek konstatēts preču izstrūkums, savukārt, no otras puses, LDz norāda uz aktiem, kuros fiksēta šādinātāja noplāde no cisternas tehnisku iemeslu dēļ, kā arī norādītas darbības, lai novērstu defektu.

35

Šajā kontekstā iesniedzējtiesa šaubās par to, vai tādus apstākļus kā pamatlietā nebūtu drīzāk jāpiemēro Muitas kodeksa 204. panta 1. punkta a) apakšpunkts, to skatot kopā ar šī kodeksa 206. panta 1. punktu ietvertu izņēmumu, kas ļautu neapņemt ievedmuitas parādu, ja tiek pierādīta preču bojāeja pilnībā, kas izslēdz to nonākšanu Eiropas Savienības ekonomiskajā apritē.

36

Turpinājumā šī tiesa atgādina, ka jautājums par atbrīvošanu no ievedmuitas nodokļa samaksas ir saistīts ar jautājumu par atbrīvošanu no PVN. Šajā ziņā tādēļ balstās uz principu, saskaņā ar kuru, ja, piemērojot Muitas kodeksa normas, ievedmuita nebūtu jāaprēķina par tādām precēm, kuras Kopienas ģēnētā tranzīta procedūras laikā gājušas bojā un kuras tādējādi nav varējušas nonākt Savienības ekonomiskajā apritē, tad nebūtu jāmaksā arī PVN.

37

Visbeidzot, šī tiesa norāda, ka, kaut arī no Muitas kodeksa 94. panta 1. punkta un 96. panta 1. punkta pietiekami skaidri izriet, ka principāls kā galvenais atbildīgais atbild par muitas parāda samaksu, un kaut arī Tiesa ir uzsvērusi principāla atbildības nozīmi Savienības un dalībvalstu finanšu interešu nodrošināšanā, joprojām ir šaubas par to, kāds tvērums ir kodeksa normām, kas paredz citu personu atbildību gan par pienākumu izpildi, kuri izriet no Kopienas ģēnētās tranzīta procedūras, gan par muitas parāda samaksu. Gan saskaņā ar šī kodeksa 203. pantu, gan piemērojot tādēļ 204. pantu, personu loks, kam var rasties atbildība attiecīgās noplādes dēļ, var ietvert ne tikai principālu.

38

Šādos apstākļos Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (Latvija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“1)

Vai [Muitas kodeksa] 203. panta 1. punkts interpretējams tādējādi, ka tas ir piemērojams ikvienam gadījumam, kad šāda tranzīta procedūras galamērķa muitas iestāde netiek uzraudzta viss preces daudzums, tostarp gadījumā, ja ir pienācīgi pierādīta preču bojāeja un neglābjams zudums?

2)

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, vai pienācīgi pierādīta preču bojāeja un līdz ar to apstāklis, ka ir izslēgta preču nonākšana dalībvalsts ekonomiskajā apritē, var būt pamats [Muitas kodeksa] 204. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 206. panta piemērošanai, neapņemot muitas parādu par šāda tranzīta procedūras laikā bojāgājušo preces daudzumu?

3)

Ja [Muitas kodeksa] 203. panta 1. punkts, 204. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 206. pants interpretējami tādējādi, ka par šāda tranzīta procedūras laikā bojāgājušo preces daudzumu tiek aprēķināti ievad muitas nodokļi, vai [PVN direktīvas] 2. panta 1. punkta d) apakšpunkts, 70. un 71. pants ir interpretējami tādējādi, ka līdz ar ievad muitas nodokļiem ir aprēķināms arī pievienotās vērtības nodoklis, pat ja ir izslēgta preču faktiskā nonākšana dalībvalsts ekonomiskajā apritē?

4)

Vai [Muitas kodeksa] 96. pants ir interpretējams tādējādi, ka principāls vienmēr ir atbildīgs par tādā muitas parāda samaksu, kas radies sakarā ar šāda tranzīta procedūru, neatkarīgi no tā, vai pārvadātājs ir ievērojis tam 96. panta 2. punktā noteiktos pienākumus?

5)

Vai [Muitas kodeksa] 94. panta 1. punkts, 96. panta 1. punkts un 213. pants ir interpretējami tādējādi, ka dalībvalsts muitas iestādei ir pienākums noteikt solidāru atbildību visām personām, kuras konkrētajā gadījumā līdz ar principālu atzīstamas par atbildīgām par muitas parādu atbilstoši [šā] kodeksa normām?

6)

Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša un ja dalībvalsts likumi [PVN] maksāšanas pienākumu par preču importu vispārīgi sasaista ar procedūru, kurā preces tiek izlaistas brīvam apgrozījumam, vai [PVN direktīvas] 201., 202. un 205. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij ir pienākums noteikt solidāru atbildību par [PVN] samaksu visām personām, kuras konkrētajā gadījumā atzīstamas par atbildīgām par muitas parādu atbilstoši [Muitas kodeksa] normām?

7)

Ja atbilde uz piekto un/vai sesto jautājumu ir apstiprinoša, vai [Muitas kodeksa] 96. panta 1. punkts un 213. pants, kā arī [PVN direktīvas] 201., 202. un 205. pants ir interpretējami tādējādi, ka gadījumā, ja dalībvalsts muitas iestāde kādas dēļ nav kādai no atbildīgajām personām līdz ar principālu piemērojusi solidāru atbildību par muitas parādu, tas pats par sevi varētu būt pamats

principā atbrīvošanai no atbildības par muitas parādu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

39

Ar pirmo jautājumu iesniedzītiesa būtībā vaicā, vai Muitas kodeksa 203. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šā tiesību norma ir piemērojama ikvienā gadījumā, kad pienācīgi pierādītas preču daļas bojāejas un neglābjama zuduma dēļ galamērķa muitas iestāde netiek uzrādīts viss tās preces daudzums, kurai piemērota Kopienas rījē tranzīta procedūra.

40

Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar Muitas kodeksa 203. panta 1. punktu ievadmuitas parāds rodas, nelikumīgi izņemot no muitas uzraudzības ar ievadmuitas nodokli apliekamās preces.

41

Saskaņā ar Tiesas judikatūru ar Muitas kodeksa 203. panta 1. punktā ietvertu “preču nelikumīga izņemšana no muitas uzraudzības” ir saprotamas visas darbības un bezdarbība, kuru rezultātā kaut vai tikai īslaicīgi tiek traucēta kompetentās muitas iestādes piekļuve muitas uzraudzībā esošajam precēm un šā kodeksa 37. panta 1. punktā paredzētās pārbaudes veikšana (spriedumi, 2001. gada 1. februāris, D. Wandel, C-66/99, EU:C:2001:69, 47. punkts, kā arī 2014. gada 12. jūnijs, SEK Zollagentur, C-75/13, EU:C:2014:1759, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

42

Tādējādi preču izņemšana no muitas uzraudzības Muitas kodeksa 203. panta 1. punkta izpratnē ir jebkāda muitas uzraudzībā pakāutu preču izņemšana – kuru nav atļūvusi kompetenta muitas iestāde – no noteiktās uzglabāšanas vietas, neatkarīgi no tā, vai tā notikusi ar nodomu vai bez tā, piemēram, zādzības gadījumā (šajā ziņā skat. spriedumus, 2001. gada 1. februāris, D. Wandel, C-66/99, EU:C:2001:69, 48. un 50. punkts; 2004. gada 12. februāris, Hamann International, C-337/01, EU:C:2004:90, 36. punkts, kā arī 2013. gada 11. jūlijs, Harry Winston, C-273/12, EU:C:2013:466, 30. un 33. punkts). Tiesa ir arī nospriedusi, ka prece, kura nodota pagaidu glabāšanā, ir jāuzskata par izņemtu no muitas uzraudzības, ja tā ir deklarēta Kopienas rījē tranzīta procedūrā, taču to neizņem no glabāšanas un tā netiek nogādāta galamērķa muitas iestāde, kaut arī tai ir tikuši uzrādīti tranzīta dokumenti (spriedums, 2014. gada 12. jūnijs, SEK Zollagentur, C-75/13, EU:C:2014:1759, 33. punkts).

43

Šajā gadījumā no līguma sniegt prejudiciālu nolūmumu izriet, ka galamērķa muitas iestāde konstatēja 2448 kg kravas, proti – šādīnāja, iztrūkumu sakarā ar to, ka vagona–cisternas apakšējā nolīšanas ierīce nav bijusi atbilstoši nosūtīta vai ir bijusi bojāta. Šajā ziņā iesniedzītiesa uzskata, ka Administratīvā apgabaltiesa nav cik iespējams precīzi noteikusi šā kravas zuduma apstākļus.

44

Katrā ziņā iesniedzītiesa aplūko preces bojāejas vai neglābjama zuduma hipotēzi.

45

Šaj? zi?? atbilstoši Muitas kodeksa 37. panta 1. punktam preces, kas atrodas muitas uzraudz?b?, var pak?aut muitas dienestu kontrolei.

46

Saska?? ar š? kodeksa 4. panta 14. punktu š?du p?rbaužu m?r?is it ?paši ir nodrošin?t, ka tiek pareizi piem?roti muitas noteikumi, un t?s var ietvert tostarp pre?u p?rbaudi, deklar?cij?s ietvertas inform?cijas p?rbaudi, dokumentu esam?bas un autentiskuma kontroli, k? ar? transportl?dzek?u apskati.

47

Atbilstoši š? sprieduma 41. un 42. punkt? min?tajai Tiesas judikat?rai pre?u, kur?m ir piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, da?as pazušana princip? var veidot to nelikum?gu iz?emšanu no muitas uzraudz?bas min?t? kodeksa 203. panta 1. punkta izpratn?, jo š?d? gad?jum? muitas iest?des faktiski tiek kav?tas piek??t šai pre?u da?ai un veikt š? paša kodeksa 37. panta 1. punkt? paredz?t?s kontroles.

48

Tom?r Muitas kodeksa 203. panta 1. punkta piem?rošana ir pamatota, ja pre?u pazušana rada risku, ka š?s preces, neb?damas atmuitotas, non?ks Savien?bas ekonomiskaj? aprit? (šaj? zi?? skat. spriedumus, 2005. gada 20. janv?ris, Honeywell Aerospace, C?300/03, EU:C:2005:43, 20. punkts, k? ar? 2014. gada 15. maijs, X, C?480/12, EU:C:2014:329, 35. un 36. punkts).

49

Ta?u tas t? nav gad?jum?, kad prece paz?d t?s boj?ejas vai negl?bjama zuduma rezult?t?, un šis p?d?jais atbilstoši Muitas kodeksa 206. panta 1. punkta otrajai da?ai tiek defin?ts k? situ?cija, kad preces ir k?uvušas nevienam neder?gas turpm?kai izmantošanai, notiekot š?idruma (pamatliet? – š??din?t?ja) nopl?dei no cisternas transport?šanas laik?. Preces, kas vairs nepast?v vai ir k?uvušas nevienam neder?gas turpm?kai izmantošanai, š? iemesla d?? vien nevar non?kt Savien?bas ekonomiskaj? aprit?.

50

?emot v?r? iepriekš min?tos apsv?rumus, uz pirmo jaut?jumu j?atbild, ka Muitas kodeksa 203. panta 1. punkts ir j?interpret? t?d?j?di, ka š? ties?bu norma nav piem?rojama gad?jum?, kad pien?c?gi pier?d?tas pre?u da?as boj?ejas un negl?bjama zuduma d?? galam?r?a muitas iest?d? netiek uzr?d?ts viss t?das preces daudzums, kurai piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra.

Par otro jaut?jumu

51

Ar otro jaut?jumu, kas ir uzdots gad?jumam, ja atbilde uz pirmo jaut?jumu b?tu noliedzoša, iesniedz?jtiesa b?t?b? vaic?, vai Muitas kodeksa 204. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 206. pants ir piem?rojami gad?jum?, kad pien?c?gi pier?d?tas pre?u da?as boj?ejas un negl?bjama zuduma d?? attiec?gaj? proced?r? paredz?taj? galam?r?a muitas iest?d? netiek uzr?d?ts viss t?das preces daudzums, kurai piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra.

52

Šaj? zi?? vispirms ir j?nor?da, ka Muitas kodeksa 203. un 204. pantam ir atš?ir?gas piem?rošanas jomas. No š? kodeksa 204. panta formul?juma izriet, ka šis pants var tikt piem?rots tikai gad?jumos, uz ko neattiecas š? kodeksa 203. pants, kura piem?rojam?ba attiec?gajiem faktiem tiek p?rbaud?ta pirm?m k?rt?m (spriedumi, 2004. gada 12. febru?ris, Hamann International, C?337/01, EU:C:2004:90, 28. –30. punkts, k? ar? 2015. gada 29. oktobris, B & S Global Transit Center, C?319/14, EU:C:2015:734, 25.–27. punkts).

53

T? k? atbilstoši uz pirmo jaut?jumu sniegtajai atbildei Muitas kodeksa 203. panta 1. punkts šaj? gad?jum? nav piem?rojams, ir j?p?rbauda, vai uz situ?ciju pamatliet? attiecas š? kodeksa 204. panta 1. punkta a) apakšpunkts.

54

Saska?? ar šo p?d?jo ties?bu normu ievedmuitas par?ds rodas, ja – citos gad?jumos k? Muitas kodeksa 203. pant? min?tie – netiek izpild?ts k?ds no pien?kumiem, ko uzliek t?s muitas proced?ras izmantošana, kur? nodotas ievedmuitas nodoklim pak?aujamas preces.

55

Kas attiecas uz Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ru, saska?? ar š? kodeksa 96. panta 1. punkta a) apakšpunktu šajos pien?kumos ietilpst tostarp pre?u neskarta nog?d?šana galam?r?a muitas iest?d?.

56

Šaj? zi?? j?atz?st, ka t?dos apst?k?os k? pamatliet? nevar uzskat?t, ka, nog?d?jot galam?r?a muitas iest?d? t?du pre?u daudzumu, kas šo pre?u da?as boj?ejas vai negl?bjama zuduma rezult?t? ir maz?ks par daudzumu, kas tika deklar?ts nos?t?t?j? muitas iest?d? atbilstoši Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?rai, ir veikta pre?u neskarta nog?d?šana š? kodeksa 96. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratn?.

57

No t? izriet, ka š?da nog?d?šana ir j?kvalific? k? k?da no t?diem pien?kumiem neizpilde, ko uzliek Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ras izmantošana š? paša kodeksa 204. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratn?, k? rezult?t? princip? rodas ievedmuitas par?ds attiec?b? uz to pre?u da?u, kas nav nog?d?ta galam?r?a muitas iest?d?.

58

Tom?r j?nor?da, ka Muitas kodeksa 206. panta 1. punkt? ir noteikts, ka ar iz??mumu no š? kodeksa 204. panta 1. punkta a) apakšpunkta ievedmuitas par?ds attiec?b? uz konkr?t?m prec?m nerodas, ja attiec?g? persona pier?da, ka t?du pien?kumu nepild?šana, ko uzliek t?s muitas proced?ras piem?rošana, kur? preces bijušas nodotas, ir notikusi šo pre?u boj?ejas vai negl?bjama zuduma rezult?t? pre?u faktisk? rakstura, neparedzamu apst?k?u vai nep?rvaramas varas d??.

59

Tādējādi jāpārbauda, vai tāda šķidrums kā šķidrums noplūde no cisternas tādēļ, ka vagona apakšējā noliešanas ierīce nav bijusi atbilstoši noslogta vai ir bijusi bojāta, var tikt atzīta par neparedzamiem apstākļiem vai nepārvaramu varu.

60

Šajā ziņā jāatgādina Tiesas pastāvīgā judikatūra, saskaņā ar kuru, tā kā “nepārvaramas varas” jēdziena saturs dažādos Savienības tiesību piemērojamās jomās nav viendabīgs, tā nozīme ir nosakāma atbilstoši tam tiesiskajam regulējumam, kura kontekstā ir paredzēts iestāties tā sekām (spriedumi, 2007. gada 18. decembris, *Société Pipeline Méditerranée et Rhône*, C-314/06, EU:C:2007:817, 25. punkts, kā arī 2012. gada 14. jūnijs, *CIVAD*, C-533/10, EU:C:2012:347, 26. punkts).

61

Muitas tiesiskā regulējuma kontekstā gan “nepārvaramas varas”, gan arī “neparedzamu apstākļu” jēdziens ietver kā objektīvu elementu – neparastus un ārpus ieinteresētās personas ietekmes esošus apstākļus, tā arī subjektīvu elementu – attiecīgās personas pienākumu vērsties pret neparasta notikuma sekām un bez pārmērīgām pūlēm veikt atbilstošus pasākumus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2007. gada 18. decembris, *Société Pipeline Méditerranée et Rhône*, C-314/06, EU:C:2007:817, 24. punkts; 2012. gada 14. jūnijs, *CIVAD*, C-533/10, EU:C:2012:347, 28. punkts; rīkojumu, 2012. gada 21. septembris, *Noscira/ITSB*, C-69/12 P, nav publicēts, EU:C:2012:589, 39. punkts; Tiesas priekšsēdētāja rīkojumu, 2014. gada 30. septembris, *Faktor B. i W. G. Sina/Komisija*, C-138/14 P, nav publicēts, EU:C:2014:2256, 19. punkts, kā arī spriedumu, 2016. gada 4. februāris, *C & J Clark International un Puma*, C-659/13 un C-34/14, EU:C:2016:74, 192. punkts).

62

Turklāt, tā kā Muitas kodeksa 206. panta 1. punkts ir atkāpe no tā 204. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētā noteikuma, “nepārvaramas varas” un “neparedzamu apstākļu” jēdzieni pirmās no šīm normām izpratnē ir jāinterpretē šauri (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2012. gada 14. jūnijs, *CIVAD*, C-533/10, EU:C:2012:347, 24. punkts; 2016. gada 4. februāris, *C & J Clark International un Puma*, C-659/13 un C-34/14, EU:C:2016:74, 190. un 191. punkts, kā arī 2017. gada 25. janvāris, *Vilkas*, C-640/15, EU:C:2017:39, 56. punkts).

63

Ēmot vērā šo sprieduma 61. punktā formulētos kritērijus, jāatzīst ka tāda šķidrums noplūde kā pamatliet, gadījumā, ja tā notikusi neatbilstoši noslogtas noliešanas ierīces dēļ, ir uzskatāma nevis par neparastu un ārpus uzņēmēja, kas darbojas šķidrums transportēšanas jomā, ietekmes esošu apstākli, bet drīzāk par šo uzņēmēja darbības jomā parasti sagaidāmas rūpības neievērošanas sekām, un tādējādi nav izpildīts ne objektīvais, ne subjektīvais no minētā punkta uzskaitētajiem elementiem, kas raksturo “nepārvaramas varas” un “neparedzamu apstākļu” jēdzienus.

64

Kas attiecas uz noliešanas ierīces bojājuma hipotēzi, nevar izslēgt, ka šis apstāklis var atbilst šo sprieduma 61. punktā minētajiem kritērijiem, ja tas ir neparasts un ārpus šāda uzņēmēja ietekmes un ja no tā sekām nebūtu varēts izvairīties, neraugoties uz pienācīgu rūpību. Tomēr tas, vai šie kritēriji ir izpildīti, ir jāpārbauda valsts tiesā. Šīs pārbaudes ietvaros šai tiesai ir it īpaši jāņem

v?r? tas, k? uz??m?ji, proti, princip?ls un p?rvad?t?js, ir iev?rojuši sp?k? esošos noteikumus un pras?bas par cisternu tehnisko st?vokli un t?du š?idrumu k? š??din?t?js p?rvad?jumu droš?bu.

65

?emot v?r? iepriekš min?tos apsv?rumus, uz otro jaut?jumu ir j?atbild, ka Muitas kodeksa 204. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir j?interpret? t?d?j?di, ka tad, ja pien?c?gi pier?d?tas pre?u da?as boj?ejas un negl?bjama zuduma d?? attiec?gaj? proced?r? paredz?taj? galam?r?a muitas iest?d? netiek uzr?d?ts viss t?das preces daudzums, kurai piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, š? situ?cija – kas veido k?da no pien?kumiem, kurus uzliek š?s proced?ras izmantošana, proti, pien?kuma preces neskartas nog?d?t galam?r?a muitas iest?d?, neizpildi – princip? rada ievēdmuitas par?du attiec?b? uz to pre?u da?u, kas nav nog?d?ta šaj? iest?d?. Valsts tiesai ir j?p?rliecin?s, vai t?ds apst?klis k? noliešanas ier?ces boj?jums šaj? gad?jum? atbilst krit?rijiem, kas raksturo “nep?rvaramas varas” un “neparedzamu apst?k?u” j?dzienus Muitas kodeksa 206. panta 1. punkta izpratn?, proti, vai tas ir neparasts un ?rpus uz??m?ja, kas darbojas š?idrumu transport?šanas jom?, ietekmes un vai no t? sek?m neb?tu var?ts izvair?ties, neraugoties uz pien?c?gu r?p?bu. Š?s p?rbaudes ietvaros šai tiesai ir it ?paši j??em v?r? tas, k? uz??m?ji, proti, princip?ls un p?rvad?t?js, ir iev?rojuši sp?k? esošos noteikumus un pras?bas par cisternu tehnisko st?vokli un t?du š?idrumu ka š??din?t?js p?rvad?jumu droš?bu.

Par trešo jaut?jumu

66

Ar trešo jaut?jumu iesniedz?jtiesa b?t?b? vaic?, vai PVN direkt?vas 2. panta 1. punkta d) apakšpunkts, k? ar? 70. un 71. pants ir j?interpret? t?d?j?di, ka PVN ir j?maks? par to pre?u, kur?m ir piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, da?u, kas ir g?jusi boj? vai negl?bjami zudusi.

67

Saska?? ar PVN direkt?vas 2. panta 1. punkta d) apakšpunktu par pre?u ievēšanu ir j?maks? PVN. Š?s direkt?vas 70. pant? ir noteikts princips, ka nodok?a iekas?jam?bas gad?jums iest?jas un PVN k??st iekas?jams tad, kad preces faktiski tiek import?tas. T?d?j?di PVN direkt?vas 71. panta 1. punkta pirmaj? da?? ir paredz?ts, ka tad, ja prec?m, ievēdot t?s Savien?b?, piem?ro Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ru, nodok?a iekas?jam?bas gad?jums iest?jas un PVN k??st iekas?jams vien?gi tad, kad uz prec?m vairs neattiecas š? proced?ra (šaj? zi?? skat. spriedumu, 2013. gada 11. j?lijs, Harry Winston, C?273/12, EU:C:2013:466, 40. punkts).

68

No š?m ties?bu norm?m izriet, ka pre?u, kam piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, boj?ēja vai negl?bjams zudums var rad?t nodok?a iekas?jam?bas gad?jumu un PVN iekas?jam?bu tikai tad, ja tie var tikt piel?dzin?ti situ?cijai, kad uz š?m prec?m š? proced?ra vairs neattiecas.

69

Šaj? zi?? j?atz?st, ka, t? k? PVN p?c sava rakstura ir nodoklis par pat?ri?u, tas ir piem?rojams prec?m un pakalpojumiem, kas non?k Savien?bas ekonomiskaj? aprit? un var tikt pat?r?ti (šaj? zi?? skat. spriedumus, 2013. gada 7. novembris, Tulic? un Plavo?in, C?249/12 un C?250/12, EU:C:2013:722, 35. punkts, k? ar? 2016. gada 2. j?nijs, Eurogate Distribution un DHL Hub Leipzig, C?226/14 un C?228/14, EU:C:2016:405, 65. punkts).

70

T?d?j?di situ?cija, kad uz prec?m vairs neattiecas Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, kas rada nodok?a iekas?jam?bas gad?jumu un PVN iekas?jam?bu, ir j?saprot t?d?j?di, ka ar to ir dom?ta šo pre?u non?kšana Savien?bas ekonomiskaj? aprit?, kas neeksist?jošu un turpm?kai izmantošanai nevienam neder?gu pre?u gad?jum? ir izsl?gta (šaj? zi?? skat. spriedumu, 2010. gada 29. apr?lis, Dansk Transport og Logistik, C?230/08, EU:C:2010:231, 93. un 96. punkts).

71

L?dz ar to, t? k? preces, kas laik?, kad t?m bija piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, ir g?jušas boj? vai negl?bjami zudušas, nevar non?kt Savien?bas ekonomiskaj? aprit? un t?d?j?di situ?cij?, kad uz t?m š? proced?ra vairs neattiecas, t?s nevar tikt uzskat?tas par “ievest?m” PVN direkt?vas 2. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratn? un t?m atbilstoši šai ties?bu normai nevar uzlikt PVN.

72

?emot v?r? iepriekš min?tos apsv?rumus, uz trešo jaut?jumu j?atbild, ka PVN direkt?vas 2. panta 1. punkta d) apakšpunkts, k? ar? 70. un 71. pants ir j?interpret? t?d?j?di, ka PVN nav j?maks? par to pre?u, kur?m piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, da?u, kas ir g?jusi boj? vai negl?bjami zudusi.

Par ceturto jaut?jumu

73

Ar ceturto jaut?jumu iesniedz?jtiesa b?t?b? vaic?, vai Muitas kodeksa 96. panta 1. punkta a) apakšpunkts, to skatot kop? ar t? 204. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 3. punktu, ir j?interpret? t?d?j?di, ka princip?ls ir atbild?gs par t?da muitas par?da samaksu, kas radies attiec?b? uz prec?m, kur?m piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, pat tad, ja p?rvad?t?js nav iev?rojis tam š? kodeksa 96. panta 2. punkt? noteiktos pien?kumus, it ?paši – pien?kumu noteiktaj? termi?? š?s preces neskartas nog?d?t galam?r?a muitas iest?d?.

74

Atbilstoši š? kodeksa 96. panta 1. punkta a) apakšpunktam, to skatot kop? ar t? 204. panta 1. punkta a) apakšpunktu, ievad muitas par?ds rodas tad, ja preces, kur?m piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, netiek neskartas nog?d?tas galam?r?a muitas iest?d? uzr?d?šanai. Atbilstoši š? paša kodeksa 204. panta 3. punktam muitas maks?juma par?dnieks ir persona, kurai j?pilda pien?kumi, ko uzliek attiec?g?s muitas proced?ras izmantošana.

75

Atbilstoši Muitas kodeksa 96. panta 1. punktam princip?lam attiec?g?s preces ir neskartas j?nog?d? galam?r?a muitas iest?d?. Saska?? ar š? kodeksa 96. panta 2. punktu neatkar?gi no princip?la pien?kumiem ar? šo pre?u p?rvad?t?jam ir pien?kums t?s neskartas nog?d?t

galam?r?a muitas iest?d?.

76

Šaj? zi?? Tiesa jau ir nospriedusi, ka min?t? kodeksa 204. pants ir v?rstis uz to, lai nodrošin?tu muitas ties?bu aktu pareizu piem?rošanu. Saska?? ar š? kodeksa 96. panta 1. punktu un 204. panta 1. punktu princip?ls k? Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ras izmantot?js ir muitas par?da, kas radies š?s proced?ras noteikumu neiev?rošanas d??, par?dnieks. Š?d? veid? paredz?t?s princip?la atbild?bas m?r?is ir nodrošin?t noteikumu muitas par?da piedzi?as jom? r?p?gu un vienveid?gu piem?rošanu, lai aizsarg?tu Eiropas Savien?bas un t?s dal?bvalstu finanšu intereses (spriedums, 2010. gada 15. j?lijs, DSV Road, C?234/09, EU:C:2010:435, 30. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

77

T?pat š? atbild?ba nav atkar?ga no princip?la labtic?bas un no t?, vai Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ras p?rk?pums izriet no notikuma, kuru tas nevar ietekm?t (šaj? zi?? skat. spriedumu, 2008. gada 3. apr?lis, Militzer & Münch, C230/06, EU:C:2008:186, 49. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

78

Turkl?t šo atbild?bu neliek apšaub?t tas, ka saska?? ar Muitas kodeksa 96. panta 2. punktu t? attiecas ar? uz cit?m person?m, t?d?m k? pre?u p?rvad?t?js, jo š? kodeksa noteikumos par Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ru nav paredz?ta princip?la atbr?vošana [no atbild?bas]. No š? kodeksa 96. panta 2. punkta formul?juma izriet, ka pre?u p?rvad?t?ja pien?kums t?s neskartas nog?d?t galam?r?a muitas iest?d? past?v “neatkar?gi [...] no galven? atbild?g? [princip?la] pien?kumiem” šaj? zi??.

79

No t? izriet, ka princip?ls ir atbild?gs par muitas par?da samaksu attiec?b? uz prec?m, kur?m piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, pat tad, ja p?rvad?t?js nav iev?rojis tam š? kodeksa 96. panta 2. punkt? noteiktos pien?kumus.

80

Ta?u šis secin?jums katr? zi?? nenoz?m?, ka princip?ls ir vien?g? par š? muitas par?da samaksu atbild?g? persona.

81

K? izriet no š? sprieduma 74. un 75. punkta, ja p?rvad?t?js nav izpild?jis savu pien?kumu preces, kur?m piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, neskartas nog?d?t galam?r?a muitas iest?d? uzr?d?šanai, š? iemesla d?? ar? vi?š ir uzskat?ms par muitas maks?juma par?dnieku, un tas noz?m?, ka saska?? ar Muitas kodeksa 213. pantu vi?š kop? ar princip?lu solid?ri atbild par š? par?da samaksu.

82

?emot v?r? iepriekš min?tos apsv?rumus, uz ceturto jaut?jumu ir j?atbild, ka Muitas kodeksa 96. panta 1. punkta a) apakšpunkts, to skatot kop? ar t? 204. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 3. punktu, ir j?interpret? t?d?j?di, ka princip?ls ir atbild?gs par t?da muitas par?da samaksu, kas radies attiec?b? uz prec?m, kur?m piem?rota Kopienas ?r?j? tranz?ta proced?ra, pat tad, ja

pārvaldītājs nav ievērojis tam šī kodeksa 96. panta 2. punktā noteiktos pienākumus, it īpaši – pienākumu noteiktajiem termiņiem šīs preces neskartas nogādāt galamērķa muitas iestādē.

Par piekto jautājumu

83

Ar piekto jautājumu iesniedzātā tiesa būtībā vaicā, vai Muitas kodeksa 96. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 2. punkts, 204. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 3. punkts, kā arī 213. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts muitas iestādei ir pienākums noteikt solidāru atbildību pārvaldītājam, kurš lūdz ar principālu ir atzīstams par atbildīgu par muitas pārdu.

84

Šajā ziņā jānorāda, ka Muitas kodeksa 213. pants ir apstiprināts solidāras atbildības princips, ja vienam muitas pārdomam ir vairāki pārdnieki, un ne citos šī kodeksa noteikumos, ne tās stenošanas noteikumos nav ietverts neviens precīzs noteikums par šīs solidāras atbildības stenošanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2011. gada 17. februāris, Berel u.c., C-78/10, EU:C:2011:93, 42. un 43. punkts).

85

No solidāras atbildības rakstura izriet, ka katrs pārdnieks ir atbildīgs par kopīgo pārda apjomu un ka kreditors principā var prasīt šo pārda samaksu no viena vai vairākiem pārdniekiem pēc savas izvēles.

86

Kā izriet no šī sprieduma 76.–79. un 82. punkta, saskaņā ar Muitas kodeksa 96. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 204. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 3. punktu principāls ir atbildīgs par tādā muitas pārda samaksu, kas radies attiecībā uz precēm, kurām piemērota Kopienas iekšējā tranzīta procedūra, pat tad, ja pārvaldītājs nav ievērojis tam šī kodeksa 96. panta 2. punktā noteiktos pienākumus.

87

No tā izriet, ka Muitas kodekss, nostiprinot šo principāla objektīvo atbildību, paredz juridisku pamatmehānismu, lai nodrošinātu tranzīta operāciju pienācīgu norisi nolūkā aizsargāt Savienības un tās dalībvalstu finanšu intereses (spriedums, 2010. gada 15. jūlijs, DSV Road, C-234/09, EU:C:2010:435, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

88

Šajā ziņā Tiesa ir precizējusi, ka šī kodeksa 213. pants paredz tais solidāras atbildības mehānisms ir valsts iestāžu rīcībā nodots papildu juridisks instruments, lai pastiprinātu to darbības efektivitāti muitas pārdu piedziņas jomā un Savienības pašu resursu aizsardzības jomā (spriedums, 2011. gada 17. februāris, Berel u.c., C-78/10, EU:C:2011:93, 48. punkts).

89

Tādējādi ir jāatzīst, ka tādus apstākļus kā pamatlietā dalībvalsts muitas iestādei, protams, ir jānosaka principā atbildība. Tomēr no šī sprieduma 85. punktā minētās solidāras atbildības mehānisma rakstura izriet, ka šai iestādei ir tiesības, bet ne pienākums, noteikt pārvadātāja solidāru atbildību.

90

Šajā ziņā jāprecizē, ka tas, ka dalībvalsts muitas iestāde, pamatojoties uz šo solidāro atbildību, pārvadātājam neprasa muitas parāda samaksu, nekādā veidā neietekmē principā tiesības pret pārvadātāju celt regresa prasību.

91

Ēmot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz piekto jautājumu ir jāatbild, ka Muitas kodeksa 96. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 2. punkts, 204. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 3. punkts, kā arī 213. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts muitas iestādei nav pienākuma noteikt solidāru atbildību pārvadātājam, kurš lūdz ar principālu ir uzskatāms par atbildīgu par muitas parādu.

Par sesto un septīto jautājumu

92

Ēmot vērā uz piekto jautājumu sniegto atbildi, uz sesto un septīto jautājumu nav jāatbild.

Par tiesīšanās izdevumiem

93

Attiecībā uz pamatlīstas pusēm šī tiesvedība ir stadijā procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tādēļ lemj par tiesīšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

1)

Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 13. aprīļa Regulu (EK) Nr. 648/2006, 203. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šī tiesību norma nav piemērojama gadījumā, kad pienācīgi pierādītas preču daļas bojāejas un neglābjama zuduma dēļ galamērķa muitas iestādē netiek uzrādīts viss tādās preces daudzums, kurai piemērota Kopienas 79. j. tranzīta procedūra;

2)

Regulas Nr. 2913/92, kurā grozījumi ir izdarīti ar Regulu Nr. 648/2005, 204. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja pienācīgi pierādītas preču daļas bojāejas un neglābjama zuduma dēļ attiecīgajā procedūrā paredzētajā galamērķa muitas iestādē netiek uzrādīts viss tādās preces daudzums, kurai piemērota Kopienas 79. j. tranzīta procedūra, šā

situācija – kas veido kāda no pienākumiem, kurus uzliek šīs procedūras izmantošana, proti, pienākuma preces neskartas nogādāt galamērķa muitas iestādē, neizpildi – principā rada ievērmīgas parādu attiecības uz to preču daļu, kas nav nogādāta šajā iestādē. Valsts tiesai ir jāpārlicina, vai tās apstākļi kā noliešanas ierīces bojājums šajā gadījumā atbilst kritērijiem, kas raksturo “nepārvaramas varas” un “neparedzamu apstākļu” jēdzienus Regulas Nr. 2913/92, kurā grozījumi ir izdarīti ar Regulu Nr. 648/2005, 206. panta 1. punkta izpratnē, proti, vai tas ir neparasts un ārpus uzņēmuma, kurš darbojas šāidrumu transportēšanas jomā, ietekmes un vai no tā sekām nebūtu varēts izvairīties, neraugoties uz pienācīgu rūpību. Šīs pārbaudes ietvaros šai tiesai ir jāpašā jēgā vēršas, kā uzņēmumi, proti, principāls un pārvadātājs, ir ievērojuši spēkā esošos noteikumus un prasības par cisternu tehnisko stāvokli un tādā šāidrumu kā šādīnātājs pārvadājumu drošību;

3)

Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopājo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 2. panta 1. punkta d) apakšpunkts, kā arī 70. un 71. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šis nodoklis nav jāmaksā par to preču, kurām piemērota Kopienas ārējā tranzīta procedūra, daļu, kas ir gājusi bojā vai neglābjami zudusi;

4)

Regulas Nr. 2913/92, kurā grozījumi ir izdarīti ar Regulu Nr. 648/2005, 96. panta 1. punkta a) apakšpunkts, to skatot kopā ar tās 204. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 3. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka principāls ir atbildīgs par tādā muitas parāda samaksu, kas radies attiecībā uz precēm, kurām piemērota Kopienas ārējā tranzīta procedūra, pat tad, ja pārvadātājs nav ievērojis tam šīs regulas 96. panta 2. punktā noteiktos pienākumus, it īpaši – pienākumu noteiktajā termiņā šīs preces neskartas nogādāt galamērķa muitas iestādē;

5)

Regulas Nr. 2913/92, kurā grozījumi ir izdarīti ar Regulu Nr. 648/2005, 96. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 2. punkts, 204. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 3. punkts, kā arī 213. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts muitas iestādei nav pienākuma noteikt solidāru atbildību pārvadātājam, kurš lūdz ar principālu ir uzskatāms par atbildīgu par muitas parādu.

Vilaras

Safjan

Šváby

Pasludināts atklātās tiesas sēdē Luksemburgā 2017. gada 18. maijā.

Sekretārs

A. Calot Escobar

Astotās palātas priekšsēdētājs

M. Vilaras

(*1) Tiesvedības valoda – latviešu.